

**VAIHTOEHTOISIA
MAATILAN
SUKUPOLVEN-
VAIHDOKSEN
TOTEUTUS-
MAHDOLLISUUKSIA JA
SPV-HUOJENNUKSET**

Onnistunut omistajanvaihdos,
MTK Satakunta, 29.4.2026

**MAASEUDUN
VERONEUVONTA**

— KOVALAINEN —

Markku Kovalainen, OTL
www.maaseudunveroneuvonta.fi

VALMISTAUTUMINEN MUUTOKSEEN

+

**MUUTOS VOI OLLA
SUURI JA VAATIA
PALJON.
• MUUTOS ON AINA MYÖS
MAHDOLLISUUS.**

Toimintatilanne

Aloitus

Hiipuva/lopettava

Kehittyvä

Laajentuva
-toimintaa kasvatetaan
-monialaisuus

Toimintamuoto
-yhteenliittymä
-yhtiöitys

Monimuotoinen

Monialainen
-useita toimialoja

Usea omistaja
-psot, kp,
verotusyhtymä,
yhtiöt,
yhteisetuudet

Esimerkkejä käsitteiden käytöstä ja soveltamisesta verotuksessa

5

- ▶ Maatila, maataloustoiminta ja vakaa tulonhankkimistarkoitus
 - ▶ MVL:n, TVL 48 §:n ja PerVL 55 §:n soveltamisessa
 - ▶ **MVL 2 §:** Maataloudella tarkoitetaan varsinaista maataloutta sekä sellaista erikoismaataloutta taikka maa- tai metsätalouteen liittyvää muuta toimintaa, jota ei ole pidettävä eri liikkeenä.
- ▶ Toiminta yhteiseen lukuun: Yrittäjäpuolisot (TVL 7 ja 14 §) tai Verotusyhtymä (TVL 4 ja 15 §)
- ▶ Taloudellinen kokonaisuus, jatkuvuus
 - ▶ **AVL 19c §** (liiketoimintakokonaisuuden luovutus ja jatkaminen): Varallisuuskokonaisuus muodostaa yrityksen tai sellaisen osan yrityksestä, joka voi harjoittaa itsenäistä taloudellista toimintaa ja jolla jatketaan alvillista toimintaa
 - ▶ **PerVL 55 §:** Maatilakokonaisuus, varsinainen maatalous ja toiminnan jatkaminen
 - ▶ **MVL 19 §:** Jatkuvuus vastikkeettomassa saannossa
 - ▶ **TVL 24 §:** Harjoitetun toiminnan muuttaminen jatkuvuudella toiseen yritysmuotoon
 - ▶ Maa- **TAI** metsätalouden toimintamuodon muutos
 - ▶ Kahden elinkeinonharjoittajan erillisen toiminnan (ei samaa taloudellista kokonaisuutta) yhtiöittäminen ei onnistu jatkuvuudella, mutta yrittäjäpuolisoiden yhteinen toiminta (taloudellinen kokonaisuus) voidaan yhtiöittää jatkuvuudella
 - ▶ **Erillisten verotusyksiköiden yhtiöitys ei onnistu jatkuvuudella, esim. erilliset verotusyhtymät, vaikka samat osakkaat. Syynä omistusten erilaisuus, käytännössä metsäyhtymissä.**

Luovutustilanteen hahmottaminen

Hyväksi havaittu menettely

1. SELVITÄ lähtötilanne
2. MÄÄRITÄ tavoitteet
3. POHDI seuraamuksia
4. KYSY lisätietoja, seuraamuksia, perusteita
5. HAHMOTA KOKONAISTILANNE
6. Tilakaupan TOTEUTUS
7. Kaupan jälkitoimet ja verotus

Huomioitava vaikutukset verotuksessa

- lahjaverotuksessa
 - luovutusvoittoverotuksessa
 - arvonalisäverotuksessa
 - varainsiirtoverotuksessa
 - maatalouden tuloverotuksessa
 - metsätalouden verotuksessa
-
- Tarvittaessa tulkintatilanteissa kannattaa hakea ennakkoratkaisu

VAIHTOEHTOISIA MAATILAN SUKUPOLVEN- VAIHDOKSEN TOTEUTUS- MAHDOLLISUUKSIA

Selventävä alaotsikko

Vaiheittainen sukupolvenvaihdos, hallinnan pidätys

Vanhemmat → hallintaoikeus vanhemmalla/vanhemmilla, lapsi/lapset passiivisina → hallintaoikeuden lakkaaminen → maatilán ja omistusten järjestely (→ toimintamuodon muutos → lopullinen tilanne muutosten jälkeen)

- Hallintaoikeus alentaa lahjan suuruutta
 - Merkitystä erityisesti silloin, jos lahjaan ei saa tai ei haluta PerVL 55 §:n huojennusta
- Tosiasiassa tässä tilanteessa spv:n toteutus lykkääntyy hallintaoikeudesta luopumiseen asti
- Hallintaoikeuden haltijaa verotetaan toiminnasta, omistajat passivoituna hallinnan ajan
 - Omistaja ei voi toimia, mutta omistajan oikeuksia ei saa loukata esim. myymällä metsää yli hallintarajan
 - Haltija saa myydä hallinta-aikanaan arvioidun metsän tuottomäärän
 - **Kannattaa käyttää määräaikaista hallinnanpidätystä (esim. 5-10 v?)**
 - Haltija saa vähentää menoja, mutta ei voi tehdä poistoja omistajan omaisuudesta
 - Omistaja ei voi tehdä poistoja, koska ei harjoita toimintaa
 - Kukaan ei voi tehdä metsävähennystä
- Hallintaoikeudesta voi luopua ennen aikojaan lahjana tai kaupalla
- Laajemmin [Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](#), luku 2.5 ja 4.

Vaiheittainen sukupolvenvaihdos, verotusyhtymä

Vanhemmat (yksin tai yrittäjäpuolisoina) → vanhempi/vanhemmat + lapsi/lapset (verotusyhtymä tai yrittäjäpuolisot) → omistusjärjestelyt (→ toimintamuodon muutos → lopullinen tilanne muutosten jälkeen)

- Yleensä luovutetaan näissä tilanteissa murto-osuuksia maatilasta
- Hallitun vaiheittaisen sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseksi on erittäin tärkeää jo suunnitteluvaiheessa selvittää, miten suunnitellut toimenpiteet vaikuttavat tulonlaskentayksikön määrittämiseen, siinä tapahtuvaan tulonlaskentaan ja tulojen verottamiseen.
- Verotusyhtymänä verotus vaatii yhteistyötä ja valmiutta jatkojärjestelyihin spv:n saattamiseksi loppuun
- Esimerkiksi se, että maatilaa luovuttavat vanhemmat eivät ole omistaneet kaikkia maatalaan kuuluvia metsäkiinteistöjä samoin murto-osuuksin, tai että joihinkin maatalaan osiin on pidätetty hallintaoikeuksia, voi merkittävästi vaikuttaa siihen, millaisissa tulonlaskentayksikössä toimintaa vaiheittaisen sukupolvenvaihdoksen jälkeen saajilla verotetaan.
 - Jos saajien metsätiloja omistetaan eri omistusosuuksin → kustakin eri tavoin omistetusta metsäkiinteistöstä oma metsäyhtymä
 - **Verotuksessa puolisoina käsiteltävien henkilöiden verotus on erilainen kuin verotusyhtymässä.**
 - Miten tulkitaan jatkuvuutta näissä tilanteissa esim. myöhempää yhtiöitystä silmällä pitäen? Jatkuvuuden säilyminen ja TVL 24 §:n mukaisen toimintamuodon muutoksen edellytykset hallittava. **Älä tee asioita monimutkaiseksi!**
- Laajemmin Verohallinnon ohjeissa [Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](#), luku 4 ja [Verotusyhtymän verotus - vero.fi](#)

Verotusyhtymän muuttaminen osakeyhtiöksi

- Tuloverotuksessa maatalous- tai metsäyhtymän muuttamiseen osakeyhtiöksi voidaan soveltaa jatkuvuusperiaatetta, jos TVL 24 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät.
 - Perustettava tässä yhteydessä **uusi** osakeyhtiö jatkamaan toimintaa. Ei voida jatkuvuudella siirtää omaisuutta jo olemassa olleeseen yhtiöön.
- Verotusyhtymän toimintaa jatkavaan osakeyhtiöön voidaan toimintamuodon muutoksessa siirtää vain ne varat ja velat, jotka kuuluvat yhtymässä yhteisesti harjoitettuun toimintaan.
 - Kahta **eri** verotusyhtymää ei voida yhtiöittää jatkuvuudella, esim. eri omistusosuuksien omistettuja metsätiloja. Kyse on eri maataloista ja seurantayksiköistä.
 - Erityisesti metsätilojen erilaiset omistusosuudet aiheuttavat ongelmia jatkuvuuden osalta.
 - Kuitenkin maatalousyhtymä voi muodostua osakkaiden toimintaan sijoittamista kiinteistöistä ja maataloista ja muista varoista.
 - Maatalouden omaisuus voidaan siirtää saman laskentayksikön osalta jatkuvuudella yhtiömuotoon.
 - Monikäyttökiinteistöistä on tarkempaa ohjeistusta.
 - Jatkavan osakeyhtiön osakkeet merkittävä maatalon omaisuuden omistuksen suhteessa.
 - Osakkaan oma maatalous on samaa tulolähdettä, mutta on eri maatalo ja seurantayksikkö.
 - Onko kuitenkin mahdollista **tässä yhteydessä** siirtää osakkaan maatalousomaisuutta jatkuvuudella yhtiöön? **Ei ole verotus- eikä oikeuskäytäntöä asiasta.**

Verotusyhtymän muuttaminen osakeyhtiöksi

- Verotusyhtymän kaikkien osakkaiden ei tarvitse tulla mukaan jatkavaan yhtiöön.
 - Osakeyhtiöksi muutettaessa yhden tai useamman verotusyhtymän osakkaan tulee merkitä kaikki osakeyhtiön osakkeet, joten osakeyhtiöön ei voida muutoksen yhteydessä ottaa uusia osakkaita.
 - Osakkeet tulee merkitä verotusyhtymässä käytetyn omaisuuden omistussuhteiden mukaan. Jos on muutoksia omistuksessa, seuraa tästä lahjaverotus. Lahjaksi katsotaan perustettavan yhtiön osakkeet.
- Jos sukupolvenvaihdos toteutetaan vaiheittaisessa sukupolvenvaihdoksessa maatalan yhtiöittämisen jälkeen osakeyhtiön osakkeita luovuttamalla, sovelletaan sukupolvenvaihdoksen tähän vaiheeseen osakeyhtiön sukupolvenvaihdosta koskevia sääntöjä.
- Laajemmin Verohallinnon ohjeissa [Verotusyhtymän verotus - vero.fi](#), luku 6 ja [Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi - vero.fi](#)

Kertarysäys ja jatkokehittäminen yksin jatkajilla

- Siirretään koko maatila ja kaikki omistukset ja hallinta jatkajalle/jatkajille, jotka voivat sitten itse tarvittaessa tehdä toimintamuodon muutoksen.
 - Erilainen tilanne yksinyrittäjällä, yrittäjäpuolisoilla ja verotusyhtymänä
 - Maatilan spv-tilanne heti kuntoon
 - Toimintamuodon muutostilanne selvitettävä erikseen
- Ensi vaiheessa ei ole pakko tehdä omistuksen tai tilojen järjestelyjä, vaan jatkotoimet jäävät jatkajan harkintaan ja toimeksi
- Omistus ja hallinta yksissä käsissä. Toiminta ja vastuu heti jatkajalla, samoin verotus.
- Laajemmin Verohallinnon ohjeessa [Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](#)

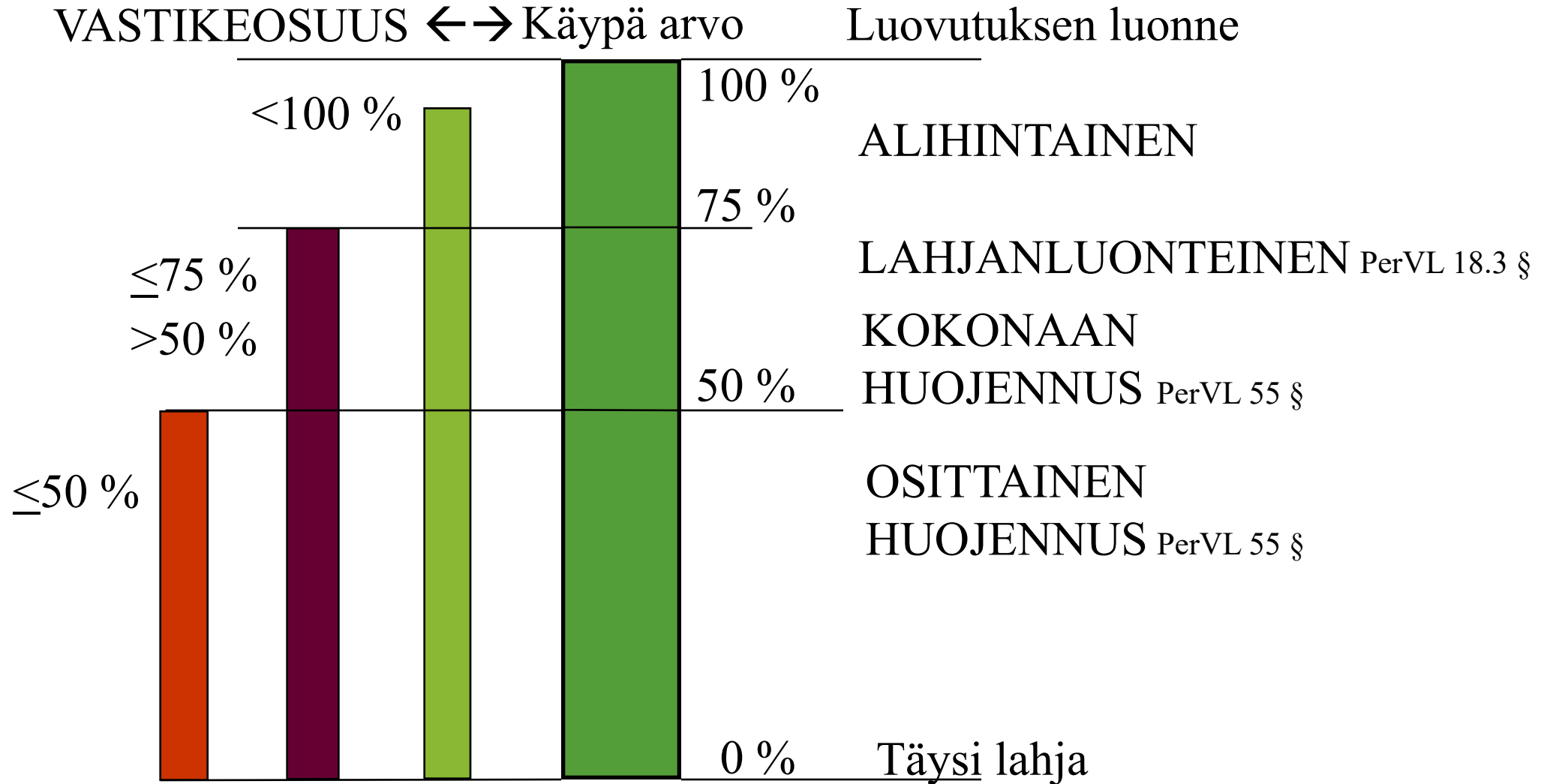
KÄYPÄ ARVO, LAHJANLUONTEINEN LUOVUTUS, ALIHINTA, LAHJA

Vastike suhteessa käypään arvoon

Vastike, lahjanluonteisuus, veroilmoitus, huojoennus

- PerVL 18.3 §
 - Kun kauppa- tai vaihtosopimuksen ehdoista selviää, että sovittu vastike on enintään kolme neljänneestä käyvästä hinnasta, katsotaan käyvän hinnan ja vastikkeen välinen ero lahjaksi.
- PerVL 20 §
 - Velvollisuus suorittaa lahjaveroa alkaa, kun lahjansaaja on saanut lahjan haltuunsa. Milloin alaikäinen on vanhemmiltaan saanut veronalaisen lahjan, katsotaan verovelvollisuuden alkavan silloin, kun lahjoitus on tehty.
 - Verohallinnon ohje: Kiinteän omaisuuden osalta ratkaisevaa on, milloin luovutus siviilioikeudellisesti tapahtuu eli milloin omistusoikeus siirtyy.
 - Jos lahjansaaja on kolmen vuoden kuluessa ennen verovelvollisuuden alkamista saanut samalta antajalta yhden tai useampia verotettavia lahjoja, on nekin veroa määrättäessä otettava lukuun. Verosta on kuitenkin vähennettävä se lahjavero, joka aikaisemmista lahjoista on jo suoritettu.
 - Eri antajilta saadut lahjat on erikseen verotettava.
- PerVL 30 §
 - Veroilmoitus on annettava Verohallinnolle kolmen kuukauden kuluessa verovelvollisuuden alkamisesta.

Vastike ja lahjaverotus

Vastike ja käypä arvo

Kauppahinta ja käypä arvo

- Kauppahinta jaetaan tuloverotuksessa eri omaisuususerien kesken niiden käypien arvojen suhteessa (lahjaverotusarvot)
- Käyvän arvon määrittely varojen arvostamisohjeen mukaisesti
 - Verohallinnon ohje [Varojen arvostamisen yleiset periaatteet perintö- ja lahjaverotuksessa](#)
 - [Maatilan arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa - vero.fi](#)
- Kiinteän omaisuuden arvostus yleensä asiantuntijan arviolausunnolla
- Laajemmin Verohallinnon ohjeessa [Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](#), luku 2.

Alihintaisen luovutuksen verovaikutuksia

Alihintaisen luovutuksen (kh yli 75 %, alle 100 %) tappiota ei välttämättä vahvisteta

- Lähisukulaisten välisessä kaupassa voidaan katsoa tarkoituksella tehdyksi, ei ole todellinen
- Miten, jos kh esim. 90-99 %? Tulkinta voi vaihdella.
- Huom! Metsätilan luovutuksesta voi hyvinkin tulla tappiota!
Hakattu puusto.
 - *Muista kuitenkin käytetyn metsävähennyksen lisäysmahdollisuus!*
 - täysi lisäys; vrt. lahjanluonteinen luovutus, jossa vain vastikkeen osalta!
 - Jos luovutus on verovapaa, ei käytettyä metsävähennystä tulouteta

Alihintaisen luovutuksen verovaikutuksia

Lahjanluonteinen luovutus (kh enintään 75 %) jaetaan vastikkeelliseen ja vastikkeettomaan osaan

- Luovutusvoiton verotus vastikkeellisesta osasta
- Uutta hankintamenoa muodostuu vain vastikkeellista luovutusta vastaavalta osuudelta (TVL 47.5 §)
 - *Yleensä syntyy luovutusvoittoa*
 - *Myyjä ei ole useinkaan varautunut tähän*
- Uutta metsävähennystä muodostuu vastikkeen osalta.
- Lahjan osuutta vastaava osa käytettävissä olevasta metsävähennyksestä siirtyy jatkajalle
- Myyjällä maatalousirtaimesta yksityiskäyttöönoton tuloutus (MVL 4.3 §).
 - Alkuperäinen hankintameno tai sitä alhaisempi todennäköinen luovutushinta (käypä arvo).
- Jatkajalla hankintamenona on lahjaverotuksessa vahvistettu käypä arvo eli vastike + lahjan osuus

Täysi, puhdas lahja = jatkuvuus

Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi, luku 3

- Ei minkäänlaista vastiketta.
 - Luovuttaja voi pidättää hallintaoikeuden tai asumisoikeuden tai polttopuun hakkuuoikeuden, kunhan siihen ei kytkeydy mitään vastikeluontoisuutta, jatkajan suoritusvelvollisuutta (valo, lämpö)
 - HUOM! Jos maatilan luovuttaja tai muu oikeuden haltija myöhemmin luopuu pidätetystä oikeudesta ennen kuin oikeus lakkaa, luopuminen katsotaan erilliseksi luovutukseksi.
 - Jos haltija luopuu oikeudesta vastikkeetta, luovutusta pidetään veronalaisena lahjana.
 - Jos hallinta- tai muun oikeuden luovutus on vastikkeellinen, siihen sovelletaan luovutusvoittoverotusta koskevia säännöksiä.
 - Tästä on kerrottu tarkemmin Verohallinnon ohjeessa [Hallintaoikeus omaisuuden luovutuksen verotuksessa](#).
- Maatilan puhtaassa lahjoituksessa sovelletaan jatkuvuusperiaatetta, joten lahjoittajalle ei yleensä aiheudu tuloveroseuraamuksia. Jatkuvuusperiaate on määritelty maatilatalouden tuloverolain (MVL) 19 §:ssä.
 - Jos uusi omistaja on saanut maatilan vastikkeettomalla saannolla, hänellä on oikeus tehdä samat poistot kuin edellinen omistaja olisi saanut tehdä rakennusten, koneiden, kaluston ja laitteiden sekä ja salaojien, siltojen, patojen ja muiden sellaisten hyödykkeiden hankinta- ja perusparannusmenoista.

Täysi, puhdas lahja = jatkuvuus

- Jos kyseessä on puhdas lahja, MVL 19 §:n säännöstä sovelletaan vakiintuneesti kaikkiin siirtyviin maatalouden varoihin.
 - Maatalouden varojen poistamattomat hankintamenot siirtyvät sellaisenaan lahjoittajalta lahjansaajalle, eikä lahjoittajalle synny niiden lahjoittamisesta tuloutuksia.
 - **Ei tule irtaimen omaisuuden yksityiskäyttöönoton tuloutusta**
- Lahjoittajalle ei synny myöskään veronalaisia luovutusvoittoja, eikä hänelle sen vuoksi tulouteta käytettyjä metsävähennyksiä.
- Maataloustoiminnan lopettamisesta voi syntyä tuloverotuksessa seuraamuksia jäljellä olevien **varausten** tuloutumisesta.
- Jäljellä oleva käytettävissä oleva metsävähennyksen määrä siirtyy jatkajalle.
- **Arvonlisäverotus:** Liikkeen luovutusta koskevaa arvonlisäverolain 19 c §:ää sovelletaan yleensä myös lahjoitukseen, jos säännöksessä mainitut edellytykset täyttyvät.
 - Lahjoituksesta ei siis synny suoritettavaa eikä vähennettävää arvonlisäveroa, jos lahjoituksen kohteena on yritykseksi katsottava varallisuuskokonaisuus ja lahjansaaja on arvonlisäverovelvollinen toiminnan jatkaja, joka ryhtyy käyttämään lahjoitettuja tavaroita ja palveluja vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen.

SUKUPOLVENVAIHDOS -HUOJENNUKSET

PerVL 55-56 §, perintö- ja lahjaverotuksen huojennus
TVL 48 §, luovutusvoittoverotuksen huojennus
TVL 55 a-d §, metsälahjavähennys

PerVL 55 §

- PerVL 55 §
 - Perintö- tai lahjaverosta jätetään verovelvollisen Verohallinnolle ennen verotuksen toimittamista tekemästä pyynnöstä osa maksuunpanematta, jos: (11.6.2010/523)
 - 1) veronalaiseen perintöön tai lahjaan sisältyy maatila, muu yritys tai osa niistä;
 - 2) verovelvollinen jatkaa perintönä tai lahjana saaduilla varoilla maatalouden tai maa- ja metsätalouden harjoittamista tai muuta yritystoimintaa perintönä tai lahjana saadulla maatilalla tai näin saadussa yrityksessä; ja
 - 3) edellä 1 kohdassa tarkoitettu maatilasta, muusta yrityksestä tai niiden osasta määrätyn perintö- tai lahjaveron suhteellinen osa koko verosta on suurempi kuin 850 euroa.
 - Jos maatilan, muun yrityksen tai sen osan luovutus 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on osittain vastikkeellinen ja vastike on enemmän kuin 50 prosenttia käyvästä arvosta, maatilaan, muuhun yritykseen tai sen osaan kohdistuva lahjaverotus jätetään kokonaan maksuunpanematta.
 - Jos verovelvollinen luovuttaa pääosan maatilasta, muusta yrityksestä tai sellaisen osasta, josta on myönnetty 2 tai 3 momentissa tarkoitettu huojennus, ennen kuin viisi vuotta on kulunut perintö- tai lahjaverotuksen toimittamispäivästä, verovelvollisen maksettavaksi pannaan tämän pykälän nojalla maksuunpanematta jätetty vero korotettuna 20 prosentilla.
- PerVL 56 §
 - 55 §:n huojennuksen on sovellettava. 10 v maksuaika, yhtä suurina erinä, vähintään 850 €. Pidennetyltä maksuajalta ei peritä korkoa.

PerVL 55 §:n huojennus

- Huojentaa perintö- tai lahjaveroa, jos luovutuksen kohteena on maatila, jolla harjoitetaan varsinaista maataloutta ja maatalouden harjoittamista jatketaan saannon jälkeen.
 - Pelkkään metsätilaan huojennusta ei siten lähtökohtaisesti saa.
 - Varsinaista maataloutta voi ennen luovutusta harjoittaa kuka vain, esimerkiksi peltojen vuokraaja.
 - Luovuttajan ei itsensä tarvitse harjoittaa maataloutta.
 - Jatkajan tulee harjoittaa varsinaista maataloutta ja toimintaa on jatkettava heti tai lähes heti (1-2 v), jos on hyväksyttäviä erityisiä syitä aloittamisen lykkääntymiselle (esim. opiskelu, armeija, vuokrasopimuksen purku)
- Huojennuksen saamisessa ei ole omistusaikaan tai sukulaisuuteen liittyviä rajoitteita. **Huojennusta on vaadittava ennen perintö- tai lahjaverotuksen toimittamista. Vaatimus on saajakohtainen ja vaatimuksen voi kohdentaa vain osaan omaisuutta.** Nämä seikat ovat tärkeitä tunnistaa ja niistä voi hyötyä.
 - Huojennuksen voi saada myös oikeushenkilö (esim. yhtiö).
 - Huojennuksen voi saada alaikäinenkin, jos on kuolinpesän tai maatalousyhtymän osakas
- PerVL 55 §:n huojennus on todella suuri, sillä maatilan arvo, josta vero määrätään, tippuu huojennusperusteiden vuoksi jopa alle 10 %:iin todellisesta käyvästä arvosta.
- Saatu huojennus voidaan tietyissä tilanteissa menettää ja se voidaan laittaa maksuun ja jopa korotettuna. Tästä jäljempänä.
- Laajemmin ks. Verohallinnon ohje [Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](https://www.vero.fi/verotus/maatalous/maatilan-sukupolvenvaihdos-verotuksessa), luku 2.

PerVL 55 §:n huojennus

- **Huojennuksen välttämätön edellytys on varsinaisen maatalouden harjoittaminen maatilalla.**
- **Varsinaisella maataloudella** tarkoitetaan historiallisen taustan ja sen pohjalta tehdyn Verohallinnon ohjeistuksen mukaan maataloustoimintaa, jossa tuotetaan maataloustuotteita vakaassa tulonhankkimistarkoituksessa myyntiä varten.
 - Valitettavasti tällä hetkellä mikään maatalouden toimiala ei ole voitollista toimintaa ilman maataloustukia.
 - Varsinaiselta maataloustoiminnalta ei siksi olekaan edellytetty voitollisuutta, mutta tuotteita on pyrittävä myymään ja saamaan tuloa.
 - On huomattava, että pelkkien tukitulojen tai ns. maatilán sivutulujen saaminen ei nykyisen tulkinnan mukaan ole varsinaisen maatalouden harjoittamista.

HUOM!

- Jos tulonhankinnasta ei ole näyttöä eli veroilmoituksella ei ilmoiteta myyntituloa, on selvää, että Verohallinnossa katsotaan, ettei varsinaista maataloustoimintaa harjoiteta tai että toimintaa ei ole alun perinkään ollut, jolloin huojennusedellytyksiä ei ole. VEROANSA!
 - Vaikka edellytykset on alussa aikoinaan täytetty, mutta sitten myyntitoiminnan tuloja ei enää ilmoiteta, katsotaan toiminnan lakanneen.
 - Ks. Laajempi selvitys asiasta nettisivullani olevassa blogi-kirjoituksessa [Varo verohuojennuksien veroansaa!](#)

PerVL 55 §:n huojenus. Huojennuksen menetys.

- 1. Jatkajan on harjoitettava maataloutta 5 vuotta perintö- tai lahjaverotuksen toimittamispäivästä alkaen.
 - Ellei näin tee, Verohallinto voi poistaa huojennuksen jälkikäteen ja maksuunpanna huojennuksen jatkajalle.
 - **Huom! Verotuksen toimittamispäivä voi olla jopa 1-2 vuotta saannon jälkeen!**
 - Puutteet veroilmoituksessa voivat aiheuttaa sen, että huojennusta ei saa tai saatu huojenus pannaankin takautuvasti maksuun. Tällöin kyse on veroansan laukeamisesta, joka on saatettu itse aiheuttaa.
 - Tulojen ilmoittamatta jättäminen voi johtua siitä, että on tehty vaihtotyötä tai ns. urakkasopimus peltöjen käytöstä, jolloin maanomistaja luovuttaa viljelyn tuotannon (tuotteet) viljely- ja/tai korjuutöiden tekijälle työkoneurakointia vastaan. Tällöin on voitu ajateltu, että viljelyn tulos ja viljelytöiden menot kuittaavat toisensa eikä mitään tarvitse ilmoittaa verotukseen. On kaivettu itselle kuoppa ja sitten vielä itse laukaistu ansalanka, kun on pudottu kuoppaan.
 - Veroansasta poispääsy on mahdollista, mutta se on kuittien, ilmoitusten, työn ja tuskan takana. Mutta silti haittaan nähden kannattaa ainakin yrittää.
 - Mikäli toiminnan aikana on valokuvia harjoitetusta toiminnasta, sekin saattaa pelastaa maksuunpanolta!
- 2. Huojennetun maatilan pääosaa (yli 50 %) ei saa luovuttaa (vastikkeellisesti tai vastikkeetta) samana ajanjaksona tai huojenus maksuunpannaan jatkajalle 20 %:lla korotettuna.
- **Jos PerVL 55 §:n huojenus menetetään, poistetaan samalla PerVL 56 §:n maksuaika!**
 - Kaikki maksuajan loppuerät laitetaan maksuun seuraavassa maksuerässä.

PerVL 55 §:n huojennus. Tilanteet, joissa huojennusta ei menetätä

- Luovuttamisella tarkoitetaan vain vapaaehtoista luopumista.
 - Huojennusta ei panna maksuun, jos maatilasta joudutaan luopumaan tai toiminta lopettamaan esimerkiksi yllättävän sairastumisen, tapaturman, konkurssin, pakkohuutokaupan, pakkolunastuksen tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi.
 - Sovellettu myös ositukseen tietyin edellytyksin
- Luovutuksena ei pidetä TVL 24 §:n mukaista toimintamuodon muutosta.
- Alkuperäisen luovutuksensaajan tulee tehdä luovutusta koskeva ilmoitus Verohallinnolle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän luovuttaa omaisuuden eteenpäin.
- HUOM! Vaikka huojennusta ei menetätä, vaikuttaa huojennus hankintamenon määräytymiseen omaisuuden luovutusvoiton verotuksessa.
 - Hankintamenona on PerVL 55 § mukaiset huojennetut verotusarvot, jolloin käytännössä sovelletaan aina joko 20 % tai 40 % (omistettu vähintään 10 v) hankintameno-olettamaa.
 - Jos huojennus menetetään, palautuu verotuksen käypien arvojen mukaiset verotusarvot ja niiden mukainen hankintameno käyttöön.
- Laajemmin ks. Verohallinnon ohje [Maatilan sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](#), luvut 2.5.5.4-2.5.5.5.

PerVL 55 §:n huojennus

Esimerkki:

- Käyvin arvoin miljoonan euron arvoisen maa- ja metsätaloutta harjoittavan maatilan lahjoituksesta omalle lapselle joutuu lapsi maksamaan lahjaveroa ilman huojennuksia 141 900,00 € (1. veroluokka).
- Huojennetuin arvoin (PerVL 55 §) laskettu maatilan maa- ja metsätalouden arvo on yleensä 5-10 % käyvästä arvosta, jos huojennus saadaan kaikesta maatilan omaisuudesta. Huojennetuin arvoin lasketun maatilan arvon ollessa esim. 100 000 euroa, on lahjavero siitä vain 9 900,00 €.
- Jos esimerkin tilanteessa huojennus menetetään, on maksuunpantavan veron määrä $141\,900 - 9\,900 = 132\,000$ €.
 - **Kenen talous kestää tuollaisen veron määrän maksuunpanon yhtäkkiä? Näillä summilla voidaan olla nopeasti täydellisessä talouskurimuksessa.**

PerVL 55 §:n huojennus, menettäminen

Esimerkki:

Eikä tässä vielä kaikki!

- Huojennuksen maksuunpantava määrä voi myös tuosta vielä kasvaa! Jos tekee sen erehdyksen, että myy huojennusta koskevan 5 vuoden seuranta-ajan aikana **pääosan** maatilasta, maksuunpannaan huojennus 20 %:lla korotettuna!
 - Seuranta-aika lasketaan perintö- tai lahjaverotuksen toimittamispäivästä, ei lahja- tai kauppakirjan allekirjoituspäivästä.
 - Eli esimerkin tilanteessa maksuunpano olisi $132\,000 + (20\% \times 132\,000) = 158\,400$ euroa.
 - Kaiken lisäksi maksuunpanon aiheuttava luovutus voi olla vastikkeeton tai vastikkeellinen.
- Vastikkeellisesta luovutuksesta seuraa vielä lisäksi luovutusvoiton verotus ja mahdollisesti lisää veroja, ellei luovutus jollain perusteella ole verovapaata.
 - Tosin huojennuksen menettämisen jälkeen hankintamenona ei enää käytetä alhaisia perintö- ja lahjaverotuksen spv-verotusarvoja, vaan omaisuuden käyviä arvoja, jotka on vahvistettu perintö- tai lahjaverotuksen toimittamisen yhteydessä.
- **Pääosan määrittäminen** on tulkinnallista, mutta tällä hetkellä sillä tarkoitetaan maatilan arvomääräistä osaa eli ei määräälaan pohjautuvaa määrittelyä, vaan maatilan osien arvoon perustuvaa arviota. Kaikista surkuhupaisinta tässä asiassa on vielä se, että verovelvollisen itsensä on lain mukaan ilmoitettava maatilan pääosan luovutuksesta! Jos ei tee ilmoitusta, seuraa siitä vielä veroseuraamuksia, mahdollisesti veronkorotus.

TVL 48 §

Verovapaat luovutusvoitot

- Omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollinen luovuttaa
 - 1) vähintään kahden vuoden ajan omistamansa sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet tai sellaisen rakennuksen tai sen osan, jota hän on omistusaikanaan yhtäjaksoisesti vähintään kahden vuoden ajan ennen luovutusta käyttänyt omana tai perheensä vakituksena asuntona (*oman asunnon luovutusvoitto*);
 - 2) omassa tai perheensä käytössä ollut tavanomaista koti-irtaimistoa siltä osin kuin tällaisen omaisuuden luovutuksista verovuonna saadut luovutusvoitot ovat yhteensä enintään 5 000 euroa;
 - 3) harjoittamaansa maatalouteen tai metsätalouteen kuuluvaa kiinteää omaisuutta, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön osuuden taikka sellaisen yhteisön osakkeita tai osuuksia, jotka oikeuttavat vähintään 10 prosentin omistusosuuteen mainitussa yhtiössä ja saajana on joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa hänen lapsensa tai tämän rintaperillinen taikka hänen sisarensa, veljensä, sisarpuolensa tai velipuolensa ja jos omaisuus on ollut yhteensä yli 10 vuotta verovelvollisen tai hänen ja sellaisen henkilön omistuksessa, jolta hän on saanut sen vastikkeettomasti;
 - 4) kiinteää omaisuutta valtiolle tai valtion liikelaitokselle luonnonsuojelulaissa [\(9/2023\)](#) tarkoitetuksi luonnonsuojelualueeksi.
- Jos luovutukseen on sovellettu 1 momentin 3 kohdan säännöstä ja jos luovutuksensaaja luovuttaa samaa omaisuutta edelleen ennen kuin viisi vuotta on kulunut hänen saannostaan, vähennetään hänen luovutusvoittoaan laskettaessa hankintamenosta tai 46 §:n 1 momentissa ja 49 §:ssä säädetyistä luovutushinnasta vähintään vähennettävästä määrästä se veronalaisen luovutusvoiton määrä, jota 1 momentin 3 kohdan mukaisesti ei ole pidetty hänen saantomiehensä veronalaisena tulona

TVL 48 §:n huojennus

- Kohdistuu luovuttajaan ja kyse on vastikkeellisesta luovutuksesta, jolloin huojennus kohdistuu luovutusvoitosta määrättävään veroon.
 - Maatalousmaan, salaojien, metsän sekä tuotantorakennusten ja niiden rakennuspaikan osuus luovutushinnasta on verovapaa, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät (TVL 48 §:n 1 momentin 3 kohta).
 - Huojennus ei koske muuta maatilalla olevaa omaisuutta!
 - Huojennuksen edellytyksinä on **yli** 10 vuoden omistusaika ja saajan on oltava säännöksessä tarkoitettu lähisukulainen.
 - Huojennuksen voi saada ilman maatalouden harjoittamisen edellytystä maatilán metsien osalta ja myös pelkkään metsätilaan.
 - Ei koske irtainta omaisuutta.
 - Verohallinto soveltaa säännöstä viran puolesta, jos kaikki edellytykset täyttyvät. Säännöksen soveltamisedellytysten täyttymistä arvioidaan luovutushetken tilanteen mukaan.
- Tämän huojennuksen saamiseen riittää se, että omistaja on joskus omistuksensa aikana harjoittanut varsinaista maataloutta.
 - Saajan osalta on kuitenkin ehdoton edellytys, että saaja on säännöksessä mainituin edellytyksin lähisukulainen.
 - Erikoista on, että maatilán saajan ei tarvitse jatkaa maatalouden harjoittamista.
- Kuolinpesän osuuden luovutukseen EI saa huojennusta. On irtainta omaisuutta.
- Ks. Laajemmin Verohallinnon ohje [Maatilán sukupolvenvaihdos verotuksessa - vero.fi](https://www.vero.fi/verotus/maatilankorvaus), luvut 2.2-2.4.

TVL 48 §:n huojennus. Veroansa 1.

- Jos kuitenkin maatalan saannon jälkeen saaja ei osoita harjoittaneensa varsinaista maataloutta eli ei ole ilmoittanut mitään tuloa varsinaisen maatalouden harjoittamisesta, ei jatkajan myöhempään maatalouden omaisuuden vastikkeelliseen luovutukseen saa huojennusta, vaikka TVL 48 §:n muut huojennusedellytykset täyttyisivät.
 - Metsien osalta huojennuksen voi kuitenkin saada, koska metsätalouden harjoittamiseen riittää käytännössä omistaminen.
 - Maatalouden osalta voi siten tässäkin kaivaa itselleen veroansa samalla tavoin kuin PerVL 55 §:n osalta oli esitettyä. Näin käy esimerkiksi silloin, jos vuokraa pellot saannon jälkeen eikä itse harjoita maataloutta.
 - Pelkästään tukien saaminen ei riitä TVL 48 §:n huojennuksen saamiseen.
- TVL 48 §:n huojennuksen osalta on myös olemassa 5 vuoden seurantasääntö. Tämä seuranta alkaa kuitenkin jo saantohetkestä eli yleensä kauppakirjan allekirjoituspäivästä.
 - Huojennuksen menetys toteutuu vastikkeellisen luovutuksen osalta saajan luovutusvoiton verotuksessa vähentämällä hänen hankintamenoaan luovuttajan aikanaan saamalla verovapaan tulon määrällä.
 - Huojennus tuloutuu myös määräalan myynnin osalta ja kohdennetaan sen osuuteen.
- Huojennuksen menetys koskee kaikkea huojennuksen kohteena olleen omaisuuden **VASTIKKEELLISIA** luovutuksia.
 - Jos vastikkeellinen luovutus on jollain perusteella verovapaa, ei saatu huojennuskaan tuloutu.
 - Omaisuuden lahjoitus ei aiheuta huojennuksen tuloutusta.
 - HUOM! Jos saatu PerVL 55 § huojennus, siinä vastikkeellisen lisäksi vastikkeetonkin luovutus voi tulouttaa huojennuksen, jos luovutetaan pääosa!

TVL 48 §:n huojennus. Veroansa 2.

- Ennakkokysymys:
 - Kahden veljeksien tilayhtymä ja sen siirto toisen veljeksien aikuisille lapsille. Toinen näistä veljeksistä perheetön sinkku. Kumpikin on jo eläkkeellä, mutta luopuminen vaikeaa
- Kommentti MK:
 - Tilanteessa ei suoraan voi tehdä verovapaata vastikkeellista luovutusta. TVL 48 §:n huojennus ei koske saajana olevaa sisaruksen lasta, ei ole lähisukulainen.
 - PerVL 55 §:n huojennus kyllä koskee lahjoitettua osaa, koska siinä ei ole sukulaisuusedellytystä.
 - Houkutus tehdä järjestely, jota verotuksessa voidaan pitää veronkiertona: Veli myy osuutensa veljelleen, joka lähes välittömästi myy osuuden lapselleen/lapsilleen.
 - Tai veli myy/lahjoittaa osuutensa lapsilleen ja sitten ostaa veljensä osuuden ja luovuttaa sen lapsilleen lyhyen ajan sisällä.
 - Verotuskäytännössä on molempiin tapauksiin katsottu, että tässä tosiasiallisesti tapahtuu siirto veljeltä toisen veljen lapsille ja välisiirto on veronkiertoa.
 - Tässä pitäisi maltaa odottaa ainakin 1 vuosi, mieluiten useampi, ennen toisen vaiheen spv-siirtoa veljen omille lapsille. Jälkimmäinen malli on myös erikoinen, kun osakas ensin poistuu verotusyhtymästä ja sitten palaisi siihen ja taas poistuisi.

TVL 55 a-d §, Metsälahjavähennys

- Käytännössä hyödynnettävissä lähinnä Etelä- ja Keski-Suomessa, koska vähennyksen edellytykset harvoin täyttyvät Pohjois-Suomessa.
- Kyse on hyvin monimutkaisesta vähennyksestä eikä sitä pysty tässä yhteydessä selvittämään.
- Metsälahjavähennyksessä on tiivistäen kyse siitä, että lahjalla tai lahjanluonteisella kaupalla metsää lahjaksi saaneelle luonnolliselle henkilölle voi maksamansa lahjaveron perusteella muodostua vähennyspohja, jota on mahdollista hyödyntää tuloverotuksessa viidentoista seuraavan vuoden kuluessa metsätalouden pääomatulosta tehtävinä metsälahjavähennyksinä. Kyse ei saa olla yhteislahjasta.
- Vähennystä on vaadittava ennen verotuksen päättymistä.
- Saaja ei voi samaan aikaan saada PerVL 55 §:n huojoennusta.
- Ks. Verohallinnon ohje [Metsälahjavähennys - vero.fi](https://www.vero.fi/metsalahjavahennys)

Ennakkoratkaisu voi olla tarpeen

- **Ennakkoratkaisuhakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös**
 - Kannattaa käyttää asiantuntijaa
 - Hinnat nostettu älyttömän korkeiksi!
- **Hinnasto Verohallinnon maksullisista palveluista**, poimintoja:
 - 800 € Ennakkoratkaisu koskee perintö- ja lahjaverotusta ja hakijana on: luonnollinen henkilö, kuolinpesä, yhteisetus tai elinkeinoyhtymä
 - 2300 € Ennakkoratkaisu koskee perintö- ja lahjaverotusta ja hakijana on:
 - **luonnollinen henkilö ja ennakkoratkaisun antamiseksi joudutaan laskemaan omaisuuden perintö- ja lahjaverolain 55 §:n 2 momentin mukainen arvo**
 - muu verovelvollinen kuin luonnollinen henkilö, kuolinpesä, yhteisetus tai elinkeinoyhtymä
 - tai kun ennakkoratkaisu koskee yhteisöjen verotusta riippumatta siitä, onko hakijana luonnollinen henkilö tai yhteisö
 - 2300 € Hakijana luonnollinen henkilö, kuolinpesä, yhteisetus tai elinkeinoyhtymä ja ennakkoratkaisu koskee maatalouden tuloverotusta, elinkeinotulon verotusta tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 ja 52 a–52 i §:n mukaisia yritysjärjestelyjä
 - Hakijana on muu kuin edellä mainittu verovelvollinen (hakijana on esimerkiksi osakeyhtiö tai osuuskunta)

Erityistilanteet, joissa paljon selvittävää

- Kuolinpesä
- Kuolinpesä ja leski
- Ositus
- Perinnönjako
- Verotusyhtymän osakasvaihdokset tai purku

- Tehtävä laskelmia ja valmisteltava kuolinpesän ja lesken omaisuus sellaiseen tilaan, että voidaan tehdä omistusjärjestelyjä ja luovutuksia.
- Samoin verotusyhtymässä.
- Osituksessa ja perinnönjaossa on mahdollisuus verohyötyihin, mutta toisaalta voi syntyä riitoja.
- Jos sukupolvenvaihdos perinnönjaon yhteydessä, kannattaa yleensä perintöverotus pyytää tehtäväksi perinnönjaon jälkeen. Huojennuksen kohdennus!
 - Tällöin pitäisi kuitenkin pystyä suhteellisen nopeisiin (1-2 v) ratkaisuihin ja järjestelyihin, mikä voi olla tällaisessa tilanteessa vaikeaa.

Lahjanluonteinen luovutus

Esimerkki

Viljelijä X myy maatilansa rakennuksineen ja maatalousirtaimistoineen **sisarentyttarelleen Y:lle** vuonna 2026. Hän on hankkinut tilan vuonna 2010. Tilan ostohinta oli tuolloin 600.000, josta pellon, metsän ja tuotantorakennusten rakennuspaikan osuus oli yhteensä 400.000.

Muu osa ostohinnasta kohdistui tuotantorakennuksiin, salaojiin, maatalousirtaimistoon sekä asuinrakennukseen ja sen tonttimaahan. X on asunut tilalla koko omistusaikansa ja on sinä aikana peruskorjannut ja rakentanut rakennuksia sekä salaojittanut peltoja. X:llä ei ole enää metsävähennysoikeutta, vaan se on käytetty kokonaan. Metsävähennystä oli alun perin $200\,000\text{ €} \times 60\% = 120\,000\text{ €}$.

Kun X myy tilan Y:lle vuonna 2026, kauppaan sisältyvän **omaisuuden käypä arvo** on 1.000.000 ja se koostuu seuraavista eristä:

maatalousmaa salaojineen	300.000
metsä	300.000
asuinrakennus ja sen tonttimaa	100.000
tuotantorakennukset ja niiden	
rakennuspaikka	200.000
maatalousirtaimisto	90.000
metsätalouden kalusto	<u>10.000</u>
yhteensä	1.000.000

Lahjanluonteinen luovutus Esimerkki

X myy tilan Y:lle hintaan 600.000 Käypä arvo oli 1 000 000 €.

Kauppa on lahjanluonteinen, koska myyntihinta ei ylitä $\frac{3}{4}$ omaisuuden käyvästä arvosta vaan on siitä 60 %.

Myyntihinta jakautuu edellä mainittujen käypien arvojen suhteessa seuraavasti:

maatalousmaa salaojineen	180.000
metsä	180.000
asuinrakennus ja sen tonttimaa	60.000
tuotantorakennukset ja niiden rakennuspaikka	120.000
maatalousirtaimisto	54.000
metsätalouden kalusto	<u>6.000</u>
yhteensä	600.000

Luovutusvoittosäännösten piiriin kuuluvat kaikki muut erät paitsi maatalousirtaimiston osuus (54.000), joka käsitellään maatilatalouden tuloverolain mukaan maatalouden tulona lisättynä lahjaa vastaavalta osin yksityiskäyttönoton tuloutuksella (36.000) eli yhteensä maatalouden tuloksi 90.000 €.

Metsätalouden kaluston myyntihinta (6.000) verotetaan esinekohtaisesti luovutusvoittoverotuksena. Myyntihinnasta vähennetään metsätalouden kaluston menojäännös esinekohtaisesti tai sitä edullisempi hankintameno-olettama 20 % tai 40 % (om. vähintään 10 vuotta)

Asuinrakennuksen ja sen tonttimaan osuus (60.000) on verovapaa, koska rakennus on ollut X:n omistusaikana vakituisena asuntona yli kaksi vuotta.

Muun kiinteän omaisuuden osalta (480.000) lasketaan veronalainen luovutusvoitto, **KOSKA saaja ei ole TVL 48 §:n mukainen lähisukulainen, vaan sisarentytär!** Jos saajana olisi vaikka tyttärentytär, niin kiinteän omaisuuden luovutusvoitto olisi kokonaan verovapaa.

Luovutusvoiton laskenta

Lahjanluonteinen luovutus Esimerkki

Kun kauppa on lahjanluonteinen, X saa vähentää vain vastikkeelliseen osaan kohdistuvan osan eli 60 % hankintamenoistaan:

Luovutushinta		480.000	
Vähennyskelpoinen hankintameno:			
60 % maan ostohinnasta vuonna 2010	-	240.000	
60 % salaojien menojäännöksestä 31.12.2025	-	18.000	
60 % tuotantorakennusten poistamattomista hankintamenoista 31.12.2025	-	<u>42.000</u>	300.000
Luovutusvoitto			180.000

Vähennyskelpoisen hankintamenon sijasta X voisi vähentää ns. hankintameno-olettaman 192.000 (omistettu väh. 10 vuotta 40 % x 480.000), jos hankintamenojen yhteismäärä olisi sitä pienempi. Luovutusvoitoksi voisi siis jäädä enintään 288.000.

Jos saajana olisi TVL 48 §:ssä lueteltu lähisukulainen, niin luovutusvoitto olisi verovapaa.

HUOM! Saaja saa vastikkeesta metsävähennyspohjaa $75\% \times 180.000 = 135.000$. Lahjaa vastaavalta osalta metsävähennystä ei luovuttajalta siirry, koska hän on käyttänyt metsävähennyksen jo kokonaan. Tältä osin ei myöskään sen vuoksi tule 15 %:n lisäystä jo loppuun käytettyyn määrään, koska kauppa tehdään vuonna 2026 eikä loppuun käytetyn määrän korotusta siten ole vahvistettu v. 2026 lopussa myyjällä.

Jos kauppa tehtäisiin vasta 2027, vahvistettaisiin myyjälle vuoden 2026 lopussa omistetun metsän osalta käytetyn metsävähennyksen lisäys $15\% \times 200.000 = 30.000$ €. Siksi tällaisessa tilanteessa kannattaisi kauppa lykätä vuoden 2027 puolelle.

Yhteenveto

- *Varmista, että täytät huojennusedellytykset ja tiedät toimintaehdot ja vaatimukset toiminnalle.*
 - *Vaadittuja ja saatuja huojennuksia ei voi jälkikäteen perua.*
- *Älä tee urakkasopimuksia, joissa ei sovita puolin ja toisin vastikkeista.*
- *Älä ylipäättään tee kuitittomia kauppoja tai suorituksia.*
- *Ota valokuvia viljelytoiminnasta.*
- *Tee veroilmoitukset oikein.*
 - ***Ilmoita tuloa varsinaisen maatalouden harjoittamisesta tai liitä muistiinpanoihin selvitys ja perustelut, miksi tuloja ei ole tullut.***
- *Varmista ennen huojennuksenomaisen omaisuuden luovuttamista (lahjana tai kaupalla), että siitä ei seuraa veroansaan tippumista.*
 - *Kauppaa tai lahjaa ei voi perua ilman uusia veroseuraamuksia!*

Hyvää vuoden jatkoa!

KIITOS!

Mahdollisuus jälkikäteiskysymyksiin esityksen tiimoilta 8.1.2026 asti.
Tarvittaessa voidaan neuvotella toimeksiannosta laajemman tai erityisemmän asiakohdan osalta.

MAASEUDUN
VERONEUVONTA
— KOVALAINEN —

Markku Kovalainen

puh. 0407352308

sähköp. posti@maaseudunveroneuvonta.fi

www.maaseudunveroneuvonta.fi

Y-tunnus 3458386-5